

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษารัฐ ในปีการศึกษา 2549 และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษา โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ของสถาบันอุดมศึกษารัฐทั่วประเทศจำนวนทั้งสิ้น 74 แห่ง ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนแรกทำการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ด้วย ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ในส่วนที่ 2 ทำการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษารัฐโดยอาศัยการวิเคราะห์เส้นพรมแดนการผลิตแบบ Cobb-Douglas เชิงสุ่ม (Stochastic Production Frontier Analysis) ด้วยการประมาณค่าแบบ Maximum Likelihood และสุดท้ายทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษารัฐ ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวนำมาสู่สรุปผลการศึกษา ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อจำกัดทางการศึกษา และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษารัฐ ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษารัฐ ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ข้อมูลทั่วไปของบุคลากร ข้อมูลงบประมาณค่าใช้จ่าย ข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอก และข้อมูลผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัย ส่วนที่สองเป็นผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษารัฐ ซึ่งประกอบด้วย ผลการประมาณสมการพรมแดนการผลิต และผลการคำนวณระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษารัฐ สุดท้ายเป็นผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษารัฐ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษารัฐ

ข้อมูลทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษารัฐประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ข้อมูลทั่วไปของบุคลากร ข้อมูลงบประมาณค่าใช้จ่าย ข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอก และข้อมูลผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษารัฐ

สถาบันอุดมศึกษารัฐส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล คิดเป็นร้อยละ 25.68 และมีการกระจายตัวของสถาบันอุดมศึกษาตามเมืองใหญ่ของแต่ละภูมิภาค โดยจังหวัดที่มีจำนวนสถาบันอุดมศึกษาตั้งอยู่มากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร รองลงมา คือ จังหวัดเชียงใหม่ และสงขลา นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษารัฐมีระยะเวลาเปิดสอน จำแนกตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยระหว่าง 1-10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.98 และมีระยะเวลาเปิดสอน จำแนกตามการเปิดสอนในระดับอุดมศึกษาระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.70 ส่วนหลักสูตรที่มีการมากที่สุด คือ หลักสูตรสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 61.54

ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

สถาบันอุดมศึกษารัฐรับนักศึกษาเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.15 ทำให้มีจำนวนนักศึกษาทั้งหมดศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.56 และมีผลทำให้สถาบันอุดมศึกษารัฐมีจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.10 โดยมีอัตราส่วนนักศึกษต่ออาจารย์เฉลี่ย มีค่าเท่ากับ 94 คน

ข้อมูลทั่วไปของบุคลากร

ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษารัฐส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 91.89 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทและมีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.27 และ 44.59 ตามลำดับ ส่วนอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษารัฐสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทและมีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.35 และ 23.56 ตามลำดับ โดยมีอัตราส่วนอาจารย์ต่ออาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกเฉลี่ย มีค่าเท่ากับ 17 คน และมีอัตราส่วนอาจารย์ต่ออาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์เฉลี่ย มีค่าเท่ากับ 64 คน

ข้อมูลงบประมาณค่าใช้จ่าย

สถาบันอุดมศึกษารัฐได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่าย ในปีงบประมาณ 2549 จำนวน 44,325,893,900 บาท เมื่อจำแนกตามงบรายจ่าย พบว่า งบประมาณดังกล่าวถูกจัดสรร

เป็นงบดำเนินการ 36,491,256,300 บาท คิดเป็นร้อยละ 82.32 และงบลงทุน 7,834,637,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.68 และเมื่อพิจารณาตามประเภทของสถาบันอุดมศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยทั่วไปได้รับการจัดสรรงบประมาณมากที่สุด จำนวน 34,381,734,300 บาท คิดเป็นร้อยละ 77.57 รองลงมา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 5,745,393,700 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.96 ส่วนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุด จำนวน 4,198,765,900 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.47

ข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอก

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า มหาวิทยาลัยทั่วไปมีผลการประเมินคุณภาพภายนอกดีกว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เนื่องจากโดยรวมแล้ว มหาวิทยาลัยทั่วไปมีจำนวนมาตรฐานที่ได้รับคะแนนมากที่สุด จำนวน 4 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ มาตรฐานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ และมาตรฐานด้านการบริการวิชาการ ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏมีจำนวนมาตรฐานที่ได้รับคะแนนมากที่สุด จำนวน 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านการเรียนรู้และมาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศาสนา ส่วนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลไม่มีมาตรฐานที่ได้รับคะแนนมากที่สุด แต่มีมาตรฐานด้านการบริหารจัดการที่มีจำนวนข้อบ่งชี้ที่ได้รับคะแนนมากที่สุดเท่ากับมหาวิทยาลัยทั่วไป

ข้อมูลผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัย

ผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ในปี 2548 ด้านการเรียนการสอนและการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยที่มีผลการจัดอันดับอยู่ในกลุ่มดีเลิศ และดีเยี่ยมส่วนใหญ่เป็นมหาวิทยาลัยที่มีขนาดใหญ่และมีระยะเวลาในการเปิดสอนนาน ทั้งยังเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศ นอกจากนี้ ส่วนหนึ่งยังเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับอีกด้วย ส่วนมหาวิทยาลัยที่มีผลการจัดอันดับอยู่ในกลุ่มดีและพอใช้ส่วนใหญ่เป็นมหาวิทยาลัยขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีระยะเวลาเปิดสอนไม่นาน นอกจากนี้แล้ว ยังมีมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่มีชื่อเสียงด้วย สุดท้ายเป็นมหาวิทยาลัยที่มีผลการจัดอันดับอยู่ในกลุ่มที่ต้องปรับปรุง ซึ่งส่วนใหญ่มหาวิทยาลัยในกลุ่มนี้จะเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และมหาวิทยาลัยราชภัฏ นอกจากนี้ ยังมีวิทยาลัยเอกชนบางส่วนที่เข้าร่วมการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในครั้งนี้อีกด้วย

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลมีการผลิตบัณฑิตออกมาจำนวนมาก โดยเฉพาะบัณฑิตในระดับ

ปริญญาตรี แต่ใช้ปัจจัยการผลิตทางการศึกษาที่น้อย ไม่ว่าจะปัจจัยการผลิตด้านงบประมาณและบุคลากร ส่วนผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) พบว่า มหาวิทยาลัยทั่วไปมีคุณภาพการจัดการทางการศึกษาดีกว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

5.1.2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

ผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ในปีการศึกษา 2549 พบว่า ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเฉลี่ยทั่วประเทศมีค่าเท่ากับ 0.757 โดยระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคการจัดการทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยทั่วไปมีค่าสูงสุด เท่ากับ 0.924 และระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคการจัดการทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏมีค่าต่ำสุด เท่ากับ 0.334 เมื่อพิจารณาตามประเภทของสถาบันอุดมศึกษาพบว่า ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคการจัดการทางการศึกษาเฉลี่ยของมหาวิทยาลัยทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีค่าเท่ากับ 0.762 0.761 และ 0.753 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคพบว่า ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทั้งสามประเภทมิได้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้เมื่อจำแนกระดับความมีประสิทธิภาพทางเทคนิคตามระดับต่ำ ปานกลาง และสูง พบว่า สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคการจัดการทางการศึกษาอยู่ในระดับกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.51 และเมื่อพิจารณาตามภาคพบว่า ภาคกลางมีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคการจัดการทางการศึกษาสูงสุด มีค่าเท่ากับ 0.782 ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคการจัดการทางการศึกษาค่ำสุด มีค่าเท่ากับ 0.690

จากผลการศึกษาข้างต้นพบว่า ประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลมิได้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่พบว่า มหาวิทยาลัยทั่วไปมีคุณภาพการจัดการทางการศึกษาดีกว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยผลการประเมินคุณภาพภายนอกชี้ให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยทั่วไปมีจำนวนมาตรฐานที่ได้รับคะแนนสูงสุด 4 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ มาตรฐานด้านการ

วิจัยและงานสร้างสรรค์ และมาตรฐานด้านการบริการวิชาการ ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏมียังมีจำนวนมาตรฐานที่ได้รับคะแนนมากที่สุด 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านการเรียนรู้ และมาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศาสนา โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลไม่มีมาตรฐานที่ได้รับคะแนนสูงสุด ประกอบกับผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยที่ชี้ให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยที่จัดอยู่ในกลุ่มดีเลิศและดีเยี่ยมส่วนใหญ่เป็นมหาวิทยาลัยทั่วไป ส่วนมหาวิทยาลัยที่จัดอยู่ในกลุ่มพอใช้และต้องปรับปรุงส่วนใหญ่เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สาเหตุที่ทำให้ผลการศึกษาดังกล่าวไม่สอดคล้องกัน เนื่องมาจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาเชิงปริมาณ โดยผลผลิตทางการศึกษา คือ จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เป็นการศึกษาทางด้านคุณภาพ โดยวัดผลสัมฤทธิ์ครอบคลุมถึงคุณภาพทางการศึกษาจึงทำให้ผลการศึกษาดังกล่าวมีความแตกต่างกัน

5.1.3 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ในปีการศึกษา 2549 พบว่า จำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษา (STLOAD) งบดำเนินการ (OPEREX) และอัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์ (RATIO) มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา โดยจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษา (STLOAD) มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ การเพิ่มจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษา (STLOAD) จะมีผลทำให้ระดับความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น หรืออีกแง่หนึ่งคือ การลดจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาจะมีผลทำให้ความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาลดลง สาเหตุเนื่องมาจาก การเพิ่มจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาโดยที่ปัจจัยการผลิตทางการศึกษามีจำนวนจำกัดนั้น จะส่งผลทำให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาเพิ่มขึ้น ส่วนงบดำเนินการ (OPEREX) และอัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์ (RATIO) มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในทิศทางตรงกันข้าม นั่นคือ การเพิ่มงบดำเนินการ (OPEREX) และอัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์ (RATIO) จะมีผลทำให้ความมีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น โดยที่ การเพิ่มงบดำเนินการซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยการผลิตอย่างหนึ่ง ดังนั้นการเพิ่มปัจจัยการผลิตจะมีผลทำให้ความ

ไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาลดลง นั้นหมายความว่า ความมีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาเพิ่มขึ้น ส่วนการเพิ่มขึ้นของอัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์นั้นจะมีผลทำให้ความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษานั้นเพิ่มขึ้น เนื่องจาก การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาในเชิงปริมาณ ดังนั้น อัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์ที่เพิ่มขึ้นนั้นจะส่งผลดีต่อการจัดการทางการศึกษาในแง่การกระจายการศึกษาแก่ประชาชนให้สามารถเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้อย่างทั่วถึง

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในปีการศึกษา 2549 พบว่า ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเฉลี่ยทั่วประเทศ มีค่าเท่ากับ 0.757 นั้นแสดงว่า ระดับความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเฉลี่ยทั่วประเทศมีค่าเท่ากับ 0.243 และจากผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในปีการศึกษา 2549 พบว่า จำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษา (STLOAD) งบดำเนินการ (OPEREX) และอัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์ (RATIO) มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ดังนั้น จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถนำมาจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อเสนอต่อสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เสนอต่อสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

เนื่องด้วยปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐต้องเผชิญกับต้นทุนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่สูงขึ้น ประกอบกับการเตรียมพร้อมของหลายๆ มหาวิทยาลัยที่จะยกฐานะของมหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (The Stage Autonomous University) จึงทำให้มหาวิทยาลัยเหล่านี้เร่งผลิตนักศึกษาในปริมาณที่มาก ไม่ว่าจะเป็นการรับนักศึกษาเพิ่มขึ้นหรือว่าการเปิดหลักสูตรที่เพิ่มขึ้น ทั้งที่เป็นหลักสูตรภาคปกติและภาคพิเศษ แต่เนื่องด้วยความจำกัดทางด้านทรัพยากรทางการศึกษาภายใต้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางและงบประมาณรายได้ของแต่ละมหาวิทยาลัยเอง รวมทั้งทรัพยากรที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาเอง ทำให้มหาวิทยาลัยเหล่านี้ต้องเผชิญกับความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษา ดังผลการศึกษาที่พบว่า ระดับความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเฉลี่ยทั่วประเทศมีค่าเท่ากับ 0.243 นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทาง

การศึกษาของสถาบันอุดมศึกษารัฐ ได้แก่ จำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษา (STLOAD) งบดำเนินการ (OPEREX) และอัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์ (RATIO)

ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเสนอต่อสถาบันอุดมศึกษา รัฐ เพื่อนำไปพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาต่อไป โดยนโยบาย ในระยะสั้นนั้น เสนอให้สถาบันอุดมศึกษา รัฐลดปริมาณการรับนักศึกษา เพิ่มปริมาณงบดำเนินการ และเพิ่มอัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์ โดยการลดปริมาณการรับนักศึกษานั้น ควรพิจารณาตาม ศักยภาพในการจัดการทางการศึกษาของแต่ละสถาบัน เพื่อมิให้มีจำนวนนักศึกษาที่มากหรือน้อย เกินไป ส่วนการเพิ่มปริมาณงบดำเนินการนั้น สถาบันอุดมศึกษา รัฐควรเพิ่มงบดำเนินการในส่วน ของงบพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เช่น เพิ่มงบสนับสนุนงานวิจัย งบอุดหนุนการศึกษาต่อของ อาจารย์ เป็นต้น นอกจากนี้ การเพิ่มอัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์นั้น ควรเพิ่มในสัดส่วนที่ เหมาะสม โดยผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์เฉลี่ยของสถาบันอุดมศึกษา รัฐทั่ว ประเทศมีค่าเท่ากับ 38 คน แต่เนื่องด้วยการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษา รัฐครั้งนี้ ทำการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาในเชิงปริมาณ โดย ผลผลิตที่เกิดจากกระบวนการจัดการทางการศึกษานั้น คือ จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ดังนั้น การเพิ่มอัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์อาจก่อให้เกิดประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษา ในเชิงปริมาณ แต่ถ้าพิจารณาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาเชิงคุณภาพแล้ว อัตราส่วน นักศึกษาต่ออาจารย์ที่เหมาะสมควรต้องทำการศึกษาในโอกาสต่อไป

ส่วนข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อสถาบันอุดมศึกษา รัฐในระยะยาวนั้น ได้เสนอให้ สถาบันอุดมศึกษา รัฐ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลเร่งเพิ่ม ปริมาณและคุณภาพของอาจารย์ โดยการเพิ่มเงินสนับสนุนทางการวิจัยและการสนับสนุน ทุนการศึกษาสำหรับอาจารย์ในการเรียนต่อ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ปริมาณและคุณภาพ ของอาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลยังมีน้อยกว่า มหาวิทยาลัยทั่วไป ประกอบกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่พบว่า เงินสนับสนุนการวิจัย/อาจารย์ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏและมหาวิทยาลัยราชมนครน้อยกว่ามหาวิทยาลัยทั่วไป ซึ่งการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ไม่เพียงเป็นการพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวแล้ว ยังส่งผลดีต่อการพัฒนา คุณภาพของนักศึกษาอีกด้วย ซึ่งนอกจากการเพิ่มคุณภาพนักศึกษาด้วยการเพิ่มศักยภาพของ อาจารย์แล้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลควรเพิ่มทรัพยากรทางการ เรียนรู้อื่นๆ ด้วย เช่น ทรัพยากรห้องสมุด คอมพิวเตอร์ เป็นต้น เนื่องจากผลการประเมินภายนอก

ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า จำนวนคอมพิวเตอร์/นักศึกษา และค่าใช้จ่ายทั้งหมดของห้องสมุดในมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลนั้นน้อยกว่ามหาวิทยาลัยทั่วไป

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เสนอต่อหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นต้น ควรสนับสนุนให้มีการเพิ่มผลตอบแทนให้กับข้าราชการครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผลตอบแทนในรูปของเงินเดือนที่เพิ่มมากขึ้น หรือผลตอบแทนที่ไม่ใช่เงินเดือน เช่น สวัสดิการด้านต่างๆ การลดหย่อนภาษี เงินสนับสนุน เงินโบนัส เป็นต้น เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมมาตรการการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตามยุทธศาสตร์ที่เร่งปรับกระบวนการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาในนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับของกระทรวงศึกษาธิการ

5.3 ข้อจำกัดทางการศึกษา

ในการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในปีการศึกษา 2549 ครั้งนี้ พบว่ามีข้อจำกัดทางการศึกษาดังนี้

5.3.1 ข้อมูลที่ใช้ศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในปีการศึกษา 2549 ครั้งนี้ ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่เก็บรวบรวมจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และเว็บไซต์ของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจไม่ครอบคลุมเนื้อหาในส่วนของข้อมูลลักษณะทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และอาจทำให้เกิดความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล นอกจากนี้ การใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ยังทำให้ขาดข้อมูลในส่วนของข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socio-economics) ของนักศึกษา ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาพิจารณาประกอบการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งนับว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในกระบวนการศึกษาดังนี้

5.3.2 ในการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในปีการศึกษา 2549 ครั้งนี้ ได้พิจารณาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาด้านปริมาณเท่านั้น นั่นคือ ผลผลิตที่ได้จากกระบวนการจัดการศึกษาในครั้งนี้ คือ จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ซึ่งถ้าพิจารณาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพแล้ว ผลผลิตที่ได้จาก

กระบวนการจัดการศึกษาควรมีข้อมูลทางด้านอื่นๆ มาประกอบด้วย เช่น ผลการเรียนเฉลี่ยของนักศึกษา จำนวนนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา จำนวนนักศึกษาที่ได้รับรางวัลต่างๆ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษานั้นมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แต่เนื่องด้วยการศึกษาในครั้งนี้ได้ขาดข้อมูลในส่วนนี้ไป จึงทำให้การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาในครั้งนี้เน้นการศึกษาเชิงปริมาณเท่านั้น

5.3.3 ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาครั้งนี้ มีข้อจำกัดทางการศึกษาเรื่องของวิธีการศึกษา ในการหาปริมาณที่เหมาะสมของจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษา จำนวนงบประมาณ และอัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์ในแต่ละสถาบันอุดมศึกษารัฐ ซึ่งจำเป็นต้องนำเสนอเป็นข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษารัฐ ในปีการศึกษา 2549 ได้จัดทำข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

5.4.1 การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษารัฐ ในปีการศึกษา 2549 ครั้งนี้ ได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่เก็บรวบรวมจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และเว็บไซต์ของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความไม่สมบูรณ์ของเนื้อหาในบางส่วน การเพิ่มข้อมูลในส่วนที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จะทำให้ผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5.4.2 การพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษารัฐ ในปีการศึกษา 2549 ขาดข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomics) ของนักศึกษาซึ่งข้อมูลเหล่านี้อาจมีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาดังนั้น การเพิ่มข้อมูลเหล่านี้เข้าไปในแบบจำลองในการศึกษาครั้งต่อไป จะทำให้ผลการศึกษาดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5.4.3 ข้อมูลที่ใช้ศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลทางการศึกษา ในปีการศึกษา 2549 ซึ่งเป็นการพิจารณาข้อมูลแบบภาคตัดขวาง (Cross-section Data) การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาที่ใช้ข้อมูลตัดขวางทางยาว (Panel Data) จะทำให้เห็นลักษณะการเปลี่ยนแปลงการจัดการทางการศึกษาได้ชัดเจนมากขึ้น

5.4.4 การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษารัฐ ในปีการศึกษา 2549 ครั้งนี้ เน้นการศึกษาระบบการจัดการศึกษาทางด้านปริมาณ เนื่องจากผลผลิตที่

ได้จากกระบวนการจัดการศึกษาในครั้งนี้ คือ จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ดังนั้น การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาทางด้านคุณภาพ โดยการเพิ่มปัจจัยทางด้านผลการเรียนเฉลี่ยของนักศึกษา จำนวนนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา จำนวนนักศึกษาที่ได้รับรางวัลต่างๆ จะทำให้การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5.4.5 การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษารัฐครั้งนี้ พบว่า จำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษา งบประมาณ และอัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์ มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการจัดการทางการศึกษา แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดของวิธีการศึกษา ทำให้ไม่สามารถหาปริมาณที่เหมาะสมสำหรับเสนอแนะต่อสถาบันอุดมศึกษาได้ ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้จัดทำข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ให้มีการศึกษาปริมาณที่เหมาะสมของจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษา งบประมาณ และอัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์ ด้วยการวิเคราะห์ที่ใช้แนวคิดทางคณิตศาสตร์ด้วยเทคนิคโปรแกรมเส้นตรง (Linear Programming)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved